

MAGYAR LAJPA

T. Nemzeti Múzeum könyvtárának

BUD

X. évfolyam, 242 (2804) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Ujabb nagy csata folyik a Krimi félszigetet a szárazfölddel összekötő földnyelven

Tokióba utazik a japán követség egyik ügyvivője Knox nyilatkozatával kapcsolatban

Roosevelt szerint Amerikát „támadás érte”

Newyorkból jelentik (NTI): Roosevelt elnök a tengerésznapi alkalmából tartott rádióbeszédében szükségesnek mondotta az amerikai kereskedelmi hajók felfegyverzését és annak törvénybe iktatását, hogy a felfegyverzett kereskedelmi hajók a hadviselő államok kikötőit is felkereshessék. A továbbiakban hangoztatta, hogy Amerikát támadás érte. Ezzel kapcsolatban megemlékezett a *Kearyn* esetéről. A kereskedelmi hajók felfegyverzésének és hadviselő államok kikötőibe való befutásának szükségességét azal igazolta, hogy titkos okiratok vannak a kezében, amelyek állítják a német kormánytól származnak. Olyan okiratokról van szó, amelyek azt bizonyítják, hogy Délamerikát öt hű-

béri államra osztanák fel, tovább íratok pedig azt igazolják, hogy „Németország a vallási életet akarja tiltani és megszüntetni a katolikus, protestáns, mohamedán, buddhista és hindu vallásokat”. Végül azt hangoztatta, hogy Németország szándéka nemcsak Délamerika, hanem az Egyesült Államok ellen is irányul. Megemlékezett még az Egyesült Államok hajóhada számára kiadott utasításról, amely szerint a felfegyverzett kereskedelmi hajók elé a tengelyhatalmak hajói kerülnek, azokra tüzelni kell.

— *Kötelességünk* — mondotta befejezésül, — *hogy a hitlerizmus megsemmisítésében mi is szerepet vállaljunk.* (MTI.)

Német vélemény Roosevelt legújabb beszédéről

Berlinből jelentik (NTI): Német illetékes helyről közlik Roosevelt elnöknek a haditengerészet napján mondott beszédével kapcsolatban, melyben a semlegeségi törvény széleskörű megváltoztatását követelte. Német politikai körökben a beszéd ismeretessé válása után azonnal hangsúlyozták, hogy az elnök kijelentései a legnagyobb derűvel szolgáltak.

nának alkalmat, ha Roosevelt politikájának nem lennének, sajnos, olyan komoly következményei. Német körökben Roosevelt fantáziája esústeljesítményének tartják azokat a kijelentéseket, amelyek szerint az elnöknek olyan német tervekről van tudomása, amelyek Délamerika felosztását és a vallásfelekezetek egységesítését tűzték ki célul. (MTI.)

Knox erősen elszólta magát

Tokióból jelentik (NTI): Knox tengerészeti miniszter kijelentése, mely szerint Japán és az Egyesült Államok között az összeütkezés elkerülhetetlen, éppen olyan meglepetést jelent az ő maga, mint a japán kormány számára — állapította meg a japán kormány szóvivője. Knox igen erős szavakat használt és felelősséggel tartozik a mondottakért. Mint az USA kormány tekintélyes tagja, tulajdonképpen a kormány felfogását fejezte ki. Mindenesetre nincs kizárva, hogy a washingtoni japán követség egyik tagja Tokióba utazik ebben az ügyben.

Amikor a szóvivőt a Japán és az Egyesült Államok között folyó tárgyalások állásáról kérdezték meg, nem volt hajlandó az eddig mondottakon túlmenően nyilatkozni, csak annyit állapított meg:

— Reméljük, hogy a japán maga-

tartás iránti megértés el fog mélyülni Washingtonban. (MTI.)

TIMOSZENKO A VOLGA MENTÉN ÜTÖTTE FEL FŐHADISZÁLLÁSÁT

Az Új Nemzedék írja: A Reuter Irada jelentése szerint Timosenko tábornagy, a Volga mentén ütötte fel főhadiszállását. Állítólag innen irányítja a déli szakasz hadműveleteit, egyúttal az új hadsereg szervezését is ellenőrzi. A Reuter szamarai jelentése szerint már több napja újabb nagy csata folyik a Krimi félszigetet a szárazfölddel összekötő földnyelven Ferekopnál. A bolsevisták több helyen kénytelenek voltak visszavonulni. Ezen a vidéken minden város és falu valóságos erőddé változott.

Londonból jelentik (B. T.): Alexander, a tengernagy hivatal első lordja, feltűnő beszédében kijelentette, hogy

már az angol hajóhad kötelessége az is, hogy kíséretet adjon a Szovjetunióba menő hajókaravánok mellé.

WAVELL TÁBOROK TANÁCSKOZÁSAI TIPLISZBEN A KAUKÁZUS VÉDELMEÉRT

Berlinből jelentik (NTI): A német sajtó a szokásos hírverés fogásának nevezte azt az angol hírszótást, amely szerint a szovjet harcérő mögött hatalmas hadseregeket állítottak össze. London ezzel mesterségesen új élesítést akar az országban teremteni, — írják a berlini lapok. — Megint csak azt a benyomást akarják kelteni, mintha Stalin ember- és anyag tartalékai kimeríthetetlenek volnának. (MTI.)

Berlinből jelentik (Bud. Tud.): Londoni jelentés szerint mértékadó körökből közlik, hogy *Wavell* tábor-

nok körülbelül egy hétig Tifliszben tartózkodott, ahol szovjet katonai vezetőkkel folytatott tanácskozást a Kaukázus védelméről. Aláírtól *T. moszenko marsallal is tárgyalt.*

A SZOVJET EGYRE JOBBAN MEGMÉRGEZI BRIT SZÖVETSÉGESÉT

Torinóból jelentik (Stefani): A *Stampa* a londoni munkástüntetésekkel kapcsolatban rámutat arra, hogy a bolsevizmus egyre jobban megmérgezi brit szövetségesét. Ugyanakkor az Intelligence Service súlyos kudarcának kell minősíteni a jeruzsálemi nagymufti Olaszországba való érkezését. A nagymuftiban Olaszország azt a férfit üdvözli, akit az egész arab világ vezérének tekint az angol terror ellen irányuló harcban. (MTI.)

Inonü, török köztársasági elnök szombaton nagyjelentőségű beszédet mond

Isztanbulból jelentik (Stefani): Megerősítik azt a hírt, hogy a képviselőház új ülészakájának november 1-én történő megnyitására Inonü köztársasági elnök beszédet mond. Politikai körök rendkívüli jelentőséget tulajdonítanak a beszédnek, amelyben a köztársasági elnök beszámol a legutóbbi nemzetközi eseményekről és a török politika lényegéről. (MTI.)

A fasiszmus huszadik évfordulóját ünnepli Olaszország

Rómából jelentik (Stefani): A *Marcia su Roma* 19-ik évfordulójának ünnepségeit Rómában kedden reggel a Duce nyitotta meg a fasiszta forradalmi halottak szentélyének felavatásával a Mussolini Forumon épített új pártszékházban. Megjelent a felavatáson a Nagytanács, a kormány és a fasiszta párt vezetőségének valamennyi tagja, továbbá az állam és a rendszer szervezeteinek minden főbb tisztviselője. A halottak családtagjai is résztvettek a szertartáson. A Duce először szemlét tartott a párt ifjúsági szervezetének a székház előtt tömörült csapatain, azután tábori misét hallgatott a szabadban, majd borostyánkőszort helyezett el a hatalmas épület központjában emelt szentélyben. Koszorút helyezett el még a birodalmi helyettes külügyi államtitkár, a külföldi nemzetiszocialisták vezetője is. Az ünnepség befejezéséül az ifjúsági csapatok elénekelték a forradalmi himnuszt és több harci dalt. Ez idő alatt a fasiszta párt vezérkari főnöke a Duce nevében borostyánkőszort helyezett el az elesett fa-

siszta legionisták emlékművével. Rómából jelentik (MTI): A ma reggeli olasz lapok vezércikkükben emlékeznek meg a Marcia Su Roma évfordulójáról. A *Corriera della Sera* rámutat arra, hogy az évforduló nemcsak Olaszországnak, hanem az egész világnak fontos dátuma, mert 1922. október 28-ával új korszak kezdődött. Olaszország harmadszor ünnepli háborúban a nevezetes évfordulót. Ennek megfelelően komoly méltósággal, de nyugtalanság nélkül, mert semmi kétség sem merülhet fel a győzelem tekintetében. Olaszország teljes bizalommal nézhet a jövő elé és a *fasiszmus huszadik esztendeje a legbiztosabb kilátásokkal kezdődik.* A *Messagero* összegezi a húsz év történetét és megállapítja, hogy a plukratok hatalmak minden lelkiismeret nélkül képesek voltak arra, hogy elnyomják a proletár nemzeteket. A fasiszmus bevezetése Olaszország új korszakát nyitotta meg és a bolsevizmus ellen most folyó német-olasz háború az új európai rend bevezetését jelenti.

Jövő héten aláírják az angol-szovjet-iráni egyezményt

Isztanbulból jelentik (Bud. Tud.) Diplomáciai körökből származó hírek szerint Teheránban befejezték az angol-szovjet-iráni szövetségre vonatkozó tárgyalásokat, amelyek a fegyverkezneti feltételek kibővítésével egyeznek a három ország viszonyát katonai, politikai és gazdasági téren szorosabbra fűzni. Az egyezmény aláírására, hír szerint, a jövő hét végén kerül sor. Az egyezmény az előzetes hírek szerint a következő pontokat tartalmazza:

Anglia és a Szovjet Igéretet tesz Iránnak széleskörű gazdasági támogatásra. Ezenkívül katonai segítséget és területi biztosítékot nyújt. Igéretet adnak arra nézve is, hogy a három országot közösen érdeklő katonai, politikai és gazdasági kérdéseket együtt beszélnek meg. Megígérik, hogy kivonják az angol és szovjet csapatokat, mielőtt a helyzet megengedi. Ezzel szemben Irán messzemenő együttműködést ígér és megengedi, hogy az angol és a Szovjet haderő korlátlanul használhassa Irán vasútjait és útjait.

Szerb lap válasza lord Amery „üzenetére“

Belgrádból jelentik: (B. T.) A Novo Vreme vezércikkben válaszol Lord Amerynek a szerb néphez rádióan intézett üzenetére. Megállapítja, hogy Amery egyszer már felgyújtotta a tót a szerbek feje felett és ezeket küldött a halálba.

Marcius 26-ikán is össze-vissza kiabált mindenfélét — írja a lap — amikor felszólított bennünket, szerbeket, hogy ugorjunk a szakadékba. Sajnos, akkor akadtak bolondok, akik teljesítették a szenilis lord megbízását. Ma Nagybritannia megint súlyos bajban van, de a szovjet összeomlás után már nincsen több olyan örült Európában, aki hajlandó lenne Anglia számlájára öngyilkosságot vállalni.

Megállapították a horvát-montenegrói határt

Az Esti Ujság írja: Zágrábi NST jelentés szerint a horvát-montenegrói határ megállapításáról szóló szerződés első szakasza kimondja, hogy a horvát határ Montenegróval szemben Dobricev vidékkel kezdődik és nagyjából követi az egykori Osztrák-Magyar Monarchia és Montenegró, illetve a régi Szerbia között 1914 előtt meglévő határvonalat. Horvátország, Szerbia és Montenegró határának találkozó pontja a Klivnovscka Glava hegycsúcs. A második szakasz kimondja, hogy a lehető leggyorsabban olasz-horvát bizottság megy a helyszínre a határ pontos megvonására.

Nagykányán

(Bihar megye, Diószeg mellett) eladó 23 és fél katasztrális hold szántóföld és kaszáló. Érdeklődni öv. Szimok Jánosné, Nagyvárad, Csençeri-u. 22.

Még ebben az évben megkezdik a Kórház-utcai Napközi Otthon építését

Hol lesz az új városi temető?

(Nagyvárad.) Hétfőn délelőtt ülést tartott a városrendezési bizottság, dr. Soós István polgármester elnöklésével. A bizottság összehívását az tettes szükségessé, hogy — mint már beszámoltunk arról lapunk hasábjain — a Kórház-utcai Napközi Otthon megépítése szinte leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

Az akadályokat részben az építési anyagoknak majdnem a kétszeresére való emelkedése, másrészt pedig a vas- és cementhiány jelenti.

A polgármesteri előterjesztés szerint arról lehet szó, hogy a tervet átdolgozzák, a cementet és vasat téglával és mésszel pótolják ebben az esetben még az idén felépülhet az otthon.

Több felszólalás után a bizottság úgy határozott, hogy az új tervet elkészíteti s addig vagy a Tanítók Házát, vagy a Notre Dame de Sion épületét használja fel otthon céljaira.

A BIHARI HAGÓI UT MENTÉN ÉPÜLNEK AZ ÚJ CSALÁDI HÁZAK

Ezután foglalkozott a bizottság a Nép- és Családvédelmi Alap újabb területi kérelmével családi házak építése céljára.

Súlyos csapást mér a szénbánya-sztrájk Amerika fegyverkezési tervére

Newyorkból jelentik (Stefani). A szénbányákban kitört sztrájk súlyos csapást jelent a Fehér Ház háborus politikájára számára, mert ezzel a lehetőséggel nem számoltak a bányák, melyeknek munkássága sztrájkba lépett, évi hatvan millió tonna szén termelnek és az amerikai hadfelszerelési ipar szénszükségletének hetvenöt százalékát ezek a bányák látták el szénrel. A femipari liga elnöksége nyilatkozatot tett közzé, amely szerint ha a sztrájk tovább tart, az végzetes eredménnyel járhat a nemzeti fegyverkezési tervre. (MTI)

Newyorkból jelentik: (NTI) Az United Steel Corporation bányáiban alkal-

A Biharhágói út mentén levő és errer a célra kiszemelt 14 holdas területet négyszögölként 1 pengős árban; a szociális célra való tekintettel

átengedni javasolja a bizottság.

Ezzel kapcsolatban dr. Kaczián Kálmán azt hangoztatta, hogy ez a terület volt kiszemelve az új temető céljára a nagytemető bezárása után.

Dr. Henrich Béla főorvos nem tartja helyesnek a külső telepek szaporítását akkor amikor a városban egy csomó nagy ház áll rendelkezésre.

VISSZAÁLLITJÁK A SZACSVAY-SZOBROT

A bizottság végül elhatározta, hogy a Szacsvay-szobrot — amely jelenleg a városi anyagraktárban van — visszaállítják. A mérnöki hivatal költségvetése szerint ez 8120 pengőbe kerülne. Tekintettel arra, hogy ez tekinthető összeg, elhatározták, hogy pályázatot írnak ki. Ugyancsak ebben hozzájárult a bizottság ahhoz, hogy az Idegenforgalmi Hivatal a város területén levő villanyoszlopokra hirdetőpajzsokat és transzparenseket szereljen fel ami elég tekintélyes jövedelmet biztosít a városnak.

mazott 53 ezer munkás sztrájkja ügyében Roosevelt másodszor is felkérte Lewist, a bányamunkások szakszervezetének elnökét, hogy nemzeti érdekből tegye lehetővé a munka újra felvételét. Lewis az elnökhöz intézett levelében elutasította az elnök kérését. Roosevelt azután harmadszor is felszólította Lewist, adjon utasítást a bányászoknak, hogy azokban a tárnákban, amelyek az acélpárt látják el szénrel, kezdjék el a munkát. A sztrájkoló bányák körzetében hét nagy acélpárti gyár működik, amelyek az Egyesült Államok acélszükségletének mintegy 80 százalékát állítják elő. (MTI)

Ne forduljanak polgári egyének lakáskiutalásért a városhoz

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármester a lakásigénylésekkel kapcsolatban a következők közlésére kért fel bennünket:

Az utóbbi időben a lakáshivatalnál az tapasztaltuk, hogy mind gyakrabban fordulnak polgári egyének a hivatalhoz, illetve a városháza-hoz, hogy utaljon ki részükre lakást. A városi polgárság figyelmét ezzel kapcsolatban felhívom az alábbiakra.

A városnak csak a tiszték és a tisztviselők részére van joga lakást kiutalni, illetve rekvirálni. Ha polgári egyen keres lakást, úgy állapodjanak meg a

házigazdával és csak a megállapodást jelentsék be a lakáshivatalhoz. A város azután tudomásul veszi a megállapodást, természetesen csak abban az esetben, ha a lakásra nincs tiszt, vagy közhivatalnok igénylő. Felelőleges tehát az előre beadott kérvények özöne, mert azt a város nem veheti figyelembe.

A polgármester ezután elismerését fejezte ki dr. Párizs Vilmos, a lakáshivatal vezetőjének működése felett, aki közmegegyezésre dolgozik és naponta 15—20 lakásügyet intéz el.

MINDENSZENTI MŰ-ÉS ÉLŐVIRÁG KOSZORUT

a legszebb kivitelben szállít SZIGETHY virágüzlet Mezey Mihály utca 4.

Megkezdődött a belügyi tárca költségvetésének bizottsági tárgyalása

A Budapesti értesítő jelenti: A képviselőház egyesített bizottságai kedden délelőtt 10 órakor Szabó Gusztáv elnöklésével megkezdték a belügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Több felszólalásra vitéz Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter válaszolt. A tárca költségvetésének tárgyalását a délutáni órákban is folytatják.

Eifogták a szerb kommunisták egyik vezetőjét

Bécsből jelentik: A Délkelet-Európai Hírszolgálat jelenti Belgrádból, hogy a szerb önkéntes segítő szolgálatnak sikerült Waljevo közelében Majer zsidó nagykereskedő, kommunista vezető elfogni. Bandájába tartozik a Cveckovics nevű montenegrói, aki Mayer parancsára levágta a divíci polgármester fejét. A földművesek Zamovnica közelében az erdőben megtalálták egy volt őrnagy, egy volt őrmester és egy kereskedő szörnyen megcsontított holttestét. Azért gyilkolták meg őket, mert nem akartak belépni a bandába. (MTI)

Megtörtént a forgalmi adó megállapítása

Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság közölte a várossal, hogy a forgalmi adó megállapítása megtörtént. A községre vonatkozólag úgy döntöttek, hogy ebből a részből Nagyvárad 80 milliót, Nagyszalonta 10 milliót, Berettyóújfalut és Sarkad 5—5 százalékot kap. Ennek az elosztásnak következtében Nagyvárad igen tekintélyes összeghez jut, amely hivatva van pótolni a költségvetésben lévő nagyobb hiányokat.

Kínai terroristák merényléte egy japán lap-elnök ellen

Tokióból jelentik (Stefani): Fukien városban tegnap holtnak találták az ott megjelenő kínai nyelvű japán napilap elnökét. Megállapították, hogy kínai terroristák ölték meg. A japán hatóságok széleskörű nyomozást indítottak és házkutatásokat rendeltek el. (MTI)

A WINDSORI HERCEGI PÁR ROOSEVELTNÉL

Washingtonból jelentik: (Stefani) Roosevelt elnök ma vendégül látja a windsori hercegi párt és reggelit ad tiszteletére. (MTI)

Koszorúk

élő és preparált virágokból olcsón, szépen készült CZIRA virágüzletben, Bémer tér 2.

Összeütközés a mandzsu-szovjet határon japán és szovjet katonák között

Husz japán katona átlépte a határt és tüzharcot kezdett a szovjet határőrökkel

Az egész ukrán arcvonalon hátrál az ellenség

Meleghangu bucsuparancsban köszönte meg hazatérő honvédeink szolgálatát a német vezénylő tábornok

Rómából jelentik: (Stefani) A hivatalos szovjet hírtípusok közli, hogy a mandzsu határon szovjet orosz és japán katonák között összeütközés történt. Mindkét félnek vannak sebesültjei. (MTI)

Zürichből jelentik: (B. T.) A Neua Zürcher Zeitung moszkvai jelentése szerint a szovjet tájékoztató hivatal közli, hogy Szibériában Raskanov falu közelében október 23-án összetűzés volt japán katonák és szovjet határőrök között. A szovjetközlemény szerint 20 japán katona átlépte a határt és tüzharcot kezdett a szovjet határőrökkel. Mindkét részből voltak sebesültek. A jelentés szerint a japánok magukkal vitték sebesültjeiket.

Husz kilométerre közelítették meg honvédeink a Donec-folyót

A Magyar Távírási Iroda jelenti: Az Ukrajnában harcoló szövetséges erők nyomása alatt az ellenség az egész vonalon hátrál. A visszavonulást fedező ellentámadások eredménytelenül omlottak össze. A honvédseregtestek a kedvezőtlen időjárás és igen nehéz közlekedési viszonyok ellenére ismét újabb helységeket vettek birtokba és mintegy husz kilométerre közelítették meg a Donec folyót. Egy kisebb ellenséges osztagot foglyul ejtettek. A elfoglalt helységek lakói mindenütt barátságosan fogadják a honvédeket.

A Magyar Távírási Iroda jelenti: A felszabadított Ukrajna pjjáépítő munkáiban kiváló eredménnyel működött közre a m. kir. honvédség számos fegyveres, valamint műszaki köteleke. Ezeknek a kötelekeknek egyrészt most kicserélték. Így a felszabadult kötelekek hazaindultak Magyarországra. Ebből az alkalomból Ukrajna német birodalmi vezénylő tábornoka meleghangu bucsuparancsban köszönte meg a honvédkötelekek szolgálatát. Hangsúlyozta, hogy a magyar csapatok szolgálatuk eredményes ellátása mellett a fegyverbarátságának is szép bizonyítékát adták.

ROSSZ IDŐBEN, FENEKETLEN UTAKON NYOMULNAK ELŐRE A NÉMET CSAPATOK

Berlinből jelentik: (NTI) Német részről a keleti arcvonal helyzetéről a következő tájékoztatást közlik: A német előnyomulás pillanatnyi lassubodásai kizáróan a rossz időjárásnak és a feneketlenül váló utaknak tulajdoníthatók. Illetékes helyen ma azt a nézetet lehet hallani, hogy a német véderőnek semmi másra nincsen szüksége, mint néhány szilárd utra, hogy a Szovjet

európai részén még meglévő szovjet véderő maradványait megsemmisítse. A bolsevisták eddigi veszteségeiről itteni körökben kijelentik, hogy a legjobb katonai erőkből legalább hatmillió embert a hadjárat további szempontjából nem lehet már számításba venni. Amit a hátulfekvő erőkből esetleg még harcbavethetnek, az itteni katonai körök megítélése szerint már csak ágyutölteléknek lehet mondani. (MTI)

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A védőerő főparancsnoksága közli: Keleten a kedvezőtlen időjárás ellenére is

Súlyos veszteséget szenvedett a szovjet hadsereg a hadszíntér középső szakaszán

Berlinből jelentik: (NTI) A keleti hadszíntér középső szakaszán az eredményes német támadások következtében a szovjethadsereg súlyos veszteségeket szenvedett. Ezt legszembetűnőbben az egyes német csapatok eredményjelentései juttatják kifejezésre. Így október 9-ike és 17-ike között egyetlen német hadosztály huszonkétezer hadi-

folytatták csapataink előhaladásukat. A Donec medencében meggyújtottuk az ellenségnek azt a kísérletét hogy ellentámadásokkal késleltesse csapataink előretörését. A szövetséges csapatok ellenséges támadásokat vertek vissza és többszáz foglyot ejtettek. Az Anglia ellen folyó harcban repülőgépeink mára virradó éjszaka megtámadtak egy erősen biztosított hajókaravánt és egy nyolcezer tonnás kereskedelmi hajót elsüllyesztettek három további olyan súlyosan eltaláltak, hogy elpusztulásukkal számolni kell. További légitámadások Anglia délnyugati és keleti részében levő kikötő-berendezések ellen irányultak. Német zuhanóbombázó gépek mára virradó éjszaka Északafrika partjai előtt bombatalatokkal elsüllyesztettek egy nagyobb angol hadihajót. Az ellenség mára virradó éjszaka Németország különböző helyeire dobott le robbanó és gyújtóbombákat. A bombáknak elsősorban Bremenben és Hamburgban voltak sebesült és halálos áldozatai a polgári lakosság köréből. Kilenc gépet lelőttünk. (MTI)

foglyot ejtett és 211 löveget zsákmányolt. (MTI)

Berlinből jelentik: (NTI) Illetékes katonai helyről érkezett jelentés szerint egy német gyaloghadosztály október 26-án meglepetésszerűen megtámadott egy működésben levő szovjet repülőteret. A repülőter elfoglalása során 11 szovjet gép elpusztult. (MTI)

Nem csökken a német nyomás Moszkva ellen

Berlinből jelentik (NTI): A keleti arcvonalon küzdő spanyol hadosztály hősi küzdelmeinek elismeréseként a hadosztály parancsnokának Mulo Grande tábornoknak a Führer nevében ányújtották a vaskeresztet. Ugyanakkor kitüntették több vitézül harcoló sebesült spanyol katonát is. (MTI)

Berlinből jelentik (NTI): Az Exhange Telegraph moszkvai harctéri tudósítója szerint bár a tartós esőzések következtében a talaj hadigépek számára járhatatlan, nem észlelhető a főváros külső védelmi vonala ellen irányuló német nyomás csökkenése. A bolsevisták helyzete azonban leginkább a déli arcvonalon veszélyeztetett, különösen a Donec medencében. Az onnan érkező hírek továbbra is riasztók. (MTI)

Brüsszelből jelentik (NTI): A bolsevizmus kétségtelenül elsőszámú ellensége Európának. Utonálló rabló akció el kell pusztítani, ha azt akarjuk hogy Európában rend és tartós béke legyen. — jelentette ki Rytü finn államelnök, a Soire munkatársának adott nyilatkozatában. (MTI)

Stockholmból jelentik: (NTI) A körülzárt Leningrádból kiszivárgott hírek szerint a Szovjet elhatározta, hogy teljesen elpusztítja Leningrádot

és környékét, ha a német támadó hadműveletek sikerrel járnak, mint ahogy Moszkvában már pontos utasításokat adtak ki a fontos épületek elpusztítására, most Leningrádban is adtak ki ilyenirányú utasítást. A robboló műveleteket robbantás, felgyújtás vagy más alkalmas műveletek útján kell végrehajtani. A terveket már annyira előkészítették, hogy egyszerű parancsra hozzá lehet látni a pusztításhoz. A városi és falusi politikai megbízottak már kézhez kapták az utasításokat és a terveket, amelyek alapján adott esetben kiadják a rendelkezéseket a pusztítások végrehajtására. (MTI.)

Stockholmból jelentik (Bud. Tud.): A Stockholms Tidningen helsinki-i tudósítója szerint, a leningrádi lakosság helyzete rendkívül súlyos. A hideg roppant pusztítást végez a polgári lakosság körében. Ez még a bombáknál is nagyobb szenvedést okoz a lakosoknak, melyek pedig a gránátokkal együtt éjjel-nappal zúdulnak szünet nélkül a városra. A menekülők éjszakánként százezrekre kísérik meg a kijutást ebből a pokolból, hogy a katonai zárógyűrűn átjussanak a túloldalra, azonban vagy a Leningrad körüli kiterjedt aknamezőn robbannak szét, vagy, ha szerencsésen túljutnak, a szovjetkatonák gépfegyverei kaszabolják le őket. A helyzet súlyosságát fokozza az orvoshiány. Éjszakánként gépekkel ásott tömegsírokba helyezik az áldozatok tömegeit.

ELLENSÉGES BETONERŐDÖKET TAMADTAK A NÉMETEK TOBRUK ARCVONALÁN

Rómából jelentik (Stefani): Az olasz főhadiszállás 512-ik közleménye: Északafrikában Tobruk arcvonalán tüzérsegünk angol gépesített oszlopokat támadott és vert vissza. A marmaricai partok közelében olasz repülőgépek elsüllyesztettek egy angol cirkálót. Angol repülőgépek bombázták Benghazit, Tripolit és Misurátát. Az utóbbi helyen a bombák az arab negyedek érték és néhány halálos és sebesült áldozatot követeltek. Benghaziban és Tripoliban jelentéktelen anyagi kár volt, emberéletben nem volt veszteség. Német vadászgépek lelőttek egy angol Blenheim gépet. A gép legénységét foglyul ejtették. Keletafrikában a gondari szakaszon előretolt csapataink súlyos veszteséget okoztak az ellenségnek. (MTI)

Berlinből jelentik (NTI): Német zuhanóbombázó repülőgépek vasárnap Északafrikában a tobruki arcvonalon sikeresen támadtak ellenséges betonerődöket. Több erődöt súlyosan megrongáltak. (MTI.)

NAGY BRIT HADIAJÓT SÜLYESZTETTEK EL AZ OLASZ REPÜLŐK

Rómából jelentik: A Stefani kiküldött munkatársa az alábbiakat közli az olasz repülőgépek földközti tengeri támadásáról, melynek eredményeként egy nagy brit hadihajót süllyesztettek el. Október 25-én Sollum magasságában vették észre az olasz feiderítő repülőgépek az angol hajókaravánt. Egy zuhanóbombázó raj azonnal a helyszínre sietett és megindította a támadást az angol hajók ellen. Egy bomba eltalálta az egyik cirkáló hát-só részét, mire a cirkáló kigyulladt. A következő bomba megadta a cirkálónak a kegyelemdőfést, úgyhogy gyorsan elsüllyedt. (MTI.)

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,
keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.
Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.
Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

Bacău, a moldvai csángók temetője

Mai számunkban megkezdjük egy hosszabb tanulmány közlését. A csángókról szól, azokról az idegérőbe szakadt magyarokról, akiknek sorsa pillanatára sem hagyhat nyugtot a nemzete, hazája jövőjéért aggodó magyarnak. Olyan valaki írta, aki közöttük élt, ismeri őket. Döbbentően fájdalmas képeket, karcokat ad a pusztuló moldvai magyarokról. Fel akarja rázni a közvéleményt, ki akarja lendíteni közömbösségéből.

A csángók kérdése megoldásra vár! Ez a parancs sir fel minden szavából. (Szerk.)

Egy évet töltöttem itt. Mondanom sem kell: nagy csalódás ért. Azt reméltem, hogy az erdélyi magyar kultúrának és a ferences barátok áldásos tevékenységének legalább írásbeli emlékeit találok fel. Sehol semmi! Gondosan elvittem a legkisebb emléket is. Az idegen nemzetiségű minoriták és renegát csángó utódaik jó munkát végeztek. De miért kellett csak a magyar nemzeti jelleg ellen harcolni itt, míg a többi nemzet emlékeit békén hagyták: ezt most sem értem.

Az Adamescu-Dragomirescu-féle román irodalomtörténet szerint Bacău magyarok alapították. Neve is magyar: bakó. Az ottani románok állítása szerint Nagy István vajda telepítette le a csángókat Bakóba. Magyar szó is akad a románok nyelvén: hohériu (a magyar hóhér szóból) pecért jelent, bálcu = bucsu.

A városban sok a holló. A *Modurába béveszett* magyarok sirjai felett keringenek. A katolikus temetőben olasz, német, lengyel sírfeliratokat találni a román feliratok mellett, de magyart egyet sem. A magyar sírokat csak a románosan elferdített nevek-ről lehet felismerni: Corolcea Ianus (= Korolcsa János), Cichi Gherghel (Csiki Gergely), Horvát Imbrea Fodor, Benchea (= Benkő), Istán, Pisteá stb. nevekről. Az ortodox temetőben egy Horvát nevű szabadsághős (= veterán) behorpadt kriptája fekszik. Még kiolvasható a sírkövön, hogy részt vett az 1877–78-i román függetlenségi harcban. Egy német sírköve ez van írva: Geborn in Kevi (Ungarn).

A „La Răcăciuneanu” kocsmá

Az állomással szemben Anton Fecchet (= Fekete Antal), „La Răcăciuneanu” című kocsmája vár. Itt találkoztak a bécsi döntés előtt a magyar katonák, a bevándorlott vagy munkát kereső székelyek és a benusztolt csángók. A kocsmáros tipikus, alacsony, zömök, kipódrótt bajuszu magyar ember. Magyarul csak titokban beszél, ha nem hallják avatatlan fülek. Állítólag Răcăciuni-ban (Bakó megyei falu) született. A bécsi döntés előtt magyarul énekeltek bent. Ha a rendőr közbelépett, neki is fizettek egy csinsztét (= áldomás), mire ez tovább ment. A bécsi döntés után nem szabad magyarul beszélni még ebben a kocsmában sem. Az utcán azelőtt sem lehetett, csak suttyogni. Ha magyar szót hallottam és odanéztem, azonnal románra fordult a beszéd.

Rofel János és a szegényillős sekrestyés

Az egyik rendőr, Rofel János csángó gyerek. Illendőségből nem mer magyarul beszélni. A csángókból románokká vedlett és vasgárda poitikát folytató minorita papok (az első be-

szülött papi generáció most 50–60 éves) előtt nem szabad magyarul beszélni. Ez nagy szégyen. Az egyik egyházi is letagadta, hogy tud magyarul. Csak amikor a piacon rajtakaptam, hogy magyarul beszél a lányával, kegyeskedett titokban magyarul beszélni velem a sekrestyében. Ilyeneket sugdosott a fülembe: fuv a szél. Hamisz fiu a Péter. Letette a zsuramantat (= esküt). Három klaszszát (osztályt) csinált a kölyök. Voltam la numărul doisprezece (a 12 szám alatt).

A csángók élete állandó rettegés. Nyilvánosan, a románok előtt nem merik nemzetiségüket megvallani, de viszont románoknak sem nevezik magukat. Milyen nemzetiségű vagy kérdésre ezt válaszolják: „catolic” (= katolikus). De magok között le-

nézik a románt és a csángó községekből cicsángáit, román községben megtelepedett, románokkal összeházasodott és elrománosodott csángót. Különösen mióta egy részük Erdélyben katonáskodott és megismerte az erdélyi csángók és székelyek sorsát. „Nekik jobb odaát, mert ők többet tudnak. Nekik jobban hoz a föld...” — mondják.

Az egyik favágó büszkén mondotta: „Bizza csak rám, hisz magyar vagyok.” A másik már nem tudott magyarul, de büszkén mesélte, hogy a nagyanyja még tudott magyarul, az anyja már bakói külvárosi román nő volt, így hát ő sem tud. Eldicsékedett, hogy volt Pesten is, mint katoná, a világháboruban és kitüntetései vannak. Egy csángó arra a kérdésre, hogy nem hántotta a lelkiismeret, amikor magyar testvéreire kellett löni, egykedvűen kijelentette: „A parancs: az parancs.” — Egy Cocheor (= Kotyor) nevű adóvőgrehajító mellette van kitüntetésekkel. A világháboruban kapta. Nagyapját még Kajtárnak hívták, csak „itt vette fel ezt a csufnevet”.

Kiszorultak a csángók a városból

A városban csángó már nincs. Nem tudom, hogyan szorultak ki. Csak elrománosodott görögök, örmények, zsidók, olaszok, lengyelek vannak itt. Itt-ott a periférián magyar nevű iparosok vannak, de ezek már románul beszélnek. Egyrésziük legfeljebb katolikus vallását őrizte meg. Ellenben sok a székelyföldről bevándorolt iparos. Ezek titokban magyarul beszélnek. Esti sétáim alkalmával hallottam a magyar beszédet lakásaik udvarából. Az egyikük megvallotta,

hogy sirva hallgatta a rádióján Pestet, amíg le nem pecsételték. Ezeknek nagy része visszamaradt, csak egy kis része jött el, amint egy szabómester mondotta nekem 1940 október havában: „Hiába, hosszú ideig voltunk hadgyakorlaton, csak most szabadultunk ki. Nem kerestünk semmit. Annyi pénzünk sincs, hogy Bukarestbe menjünk a magyar követésre, hazatérési igazolványt váltani.

(Folytatjuk.)

A bérgépkocs fuvarozást rendelettel újabb korlátozások közé szorították

Kiket lehet bérgépkocsin szállítani?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kereskedelem és közlekedésügyi m. kir. miniszter rendeletet adott ki a gépjármű bérgépkocs fuvarozások üzemének korlátozásáról. A rendelet, mely november 3-án lép életbe, többek között megállapítja, hogy hatósági rendelkezés alapján csak azt lehet fuvarozni, aki szolgálati beosztása szerint illetékes katonai vagy polgári hatóságának erre vonatkozó

írásbeli rendelkezésével rendelkezik. Pályaudvarokra, illetve pályaudvarokról csak az induló vagy érkező utasokat lehet fuvarozni. Orvosokat nemcsak a beteghez, hanem vissza is lehet fuvarozni. Hétköznapiakon reggel hat óra és 22 óra között a közönség rendelkezésére tartott gépkocsipart gyakorló gépjárművek a helyi forgalomban ugyanazt az utast egy óránál tovább nem fuvarozhatják.

A kormány intézkedéseket tett a gépkocsiforgalom korlátozásáról

A kormány minden lehetőséget elkövet, hogy a gépkocsiforgalom korlátozása a lehető legcsekélyebb legyen. E célból a legnagyobb erőfeszítéseket tette, hogy a gépkocsiforgalom fenntartásához szükséges nyersanyagokat minden lehető eszközzel biztosítsa. Az újabb leállítani kényszerült személygépkocsik listáját a lehető legnagyobb körültekintéssel és nélkülözhetetlen közérdekre való figyelemmel állították össze. A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter-

rium keretében működő tárcaközi bizottság az érdekképviseletek és az illetékes társmiszteriumok által tett javaslatok alapján hozta meg döntéseit. Illetékes helyen kijelentették, hogy a forgalomban meghagyott gépkocsikat még az eddiginél is szigorúban szemmel tartják, vajjon tényleg a megengedett célra és azok használatára, akiknek számára a kocsikat engedélyezték. A forgalomban levő gépkocsik fokozottabb megfigyelése alapján, úgy mint eddig is már több

esetben megtörtént, a rendelkezés ellen vétő gépkocsik azonnali letiltása is bekövetkezik. A kormány a közeljövőben az ipari és kereskedelmi vállalatok és egyéb jogi személyek nevében álló és kizárólag nélkülözhetetlen hivatalos tevékenység céljaira meghagyott személygépkocsik, valamint bérautók számára szolgáló további rendelkezéseket fog kibocsátani.

Baross Szövetség Rovata

A kisterménykereskedők, piaci zöldség- és gyümölcs-árusok nagygyűlése. A Baross Szövetség kebelében megalakult kisterménykereskedők, továbbá az összes piaci zöldség és gyümölcs-árusítók, kereskedők elnökségét, alelnökségét és az összes szakcsoport tagokat ezuton kéri és hívja fel, hogy f. hó 30-án azaz csütörtökön délután pontosan 5 órára a Baross székházba fontos nagygyűlési értekezésre, megbeszélésre, továbbá újjáalakítvány eszközésére saját érdekükben feltétlenül jelenjenek meg.

Fémiparosok, rádió-, villanyszerelők nagygyűlése. A Baross Szövetség kebelében megalakult fémiparosok elnökségét, alelnökségét és az összes szakcsoport tagokat, — továbbá az összes keresztény rádió és villanyszerelőket ezuton kérjük és hívjuk fel hogy folyó hó 29-én azaz szerdán este pontosan 7 órára a Baross székházba nagygyűlése saját érdekükben feltétlenül jelenjenek meg, — fontos szakmabeli ügyek megbeszélése, elintézése, — valamint anyag és munka-szétosztása miatt.

A szobafestők és mázólok szakcsoportjának nagygyűlése. A Baross Szövetségben megalakult szobafestők és mázólok szakcsoportja elnökségét, alelnökségét és az összes szakcsoport tagokat ezuton kéri és hívja fel, — hogy folyó hó 31-én azaz pénteken délután pontosan 6 órára fontos szakmabeli ügyek megbeszélése és elintézése végett, nagygyűlésre a Baross székház nagytermében saját érdekükben feltétlenül jelenjenek meg.

Folyóirat-szemle

A Koszorú új száma. Gazdag tartalommal jelent meg a Petőfi Társaság közlönyének, a Koszorúnak legújabb száma. Rendkívül érdekes és irodalomtörténeti jelentőségű az a tanulmány, amelyet a Petőfi Társaság kiküldött bizottsága adott ki Petőfi állítólagos szibériai fogságáról és haláláról. A képekkel és ismeretlen Petőfi-adatokkal gazdag tanulmány eseménye irodalmi életünknek. E nagy fontosságú bizottsági jelentésen kívül kiemelkedik még a lap változatos tartalmából Havas István három költeménye, Terecsényi György: „Légi támadás” című drámáj erejű elbeszélése és Horvát Henrik néhány művészi műfordítása. A Figyelő-rovatban Széchenyiről, a „Nyugat” haláláról, Ibsenről és a népszerű magyar klasszikusokról írnak a lap kiváló esztétikus munkatársai. Az irodalmi élet eseményeivel foglalkozó Irodalmi Tükörképek s a Petőfi Társaság életéről beszámoló közlemények teszik teljessé a Koszorú legutóbbi számát. A kiadóhivatal a Koszorút a Petőfi Társaság pártoló tagjainak tagdíjletmény fejében, díjtalanul küldi meg. A Koszorú kiadóhivatala: Budapest, VI., Andrássy-ut 16.

Béres Károly az ipartestületi szék alelnöke

(Nagyvárad.) Az iparügyi miniszter leiratban értesítette Nagyvárad város polgármesterét, mint elsőfokú iparhatóságot, hogy a Nagyvárad és Vidéka Ipartestület ipartestületi székének alelnökévé Béres Károly nyomdász mestert, az ipartestületi szék rendszeres tagjaivá pedig Menning Sándor fodrászmestert, Kiss Lajos kádár mestert és Zagy Mihály kőművest, az ipartestületi szék pótagyjává pedig Popovits Gusztáv kályhás mestert, Gaál Szabó Lajos műszerészt és Veress Lajos cukrászmestert nevezte ki.

Az időszaki vállalkozások kereseti adója

Nagyvárad thj. város adóhivatala 11675—1941 adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Az 1940. évi XXII.t.c. 19. §-a értelmében az időszaki (idény-) vállalkozásoknál az általános kereseti adó alapja az idény alatt elért tiszta nyereség, ennél fogva az ilyen adózók általános kereseti adóját az idény befejezése után soronkívül kell kivetni. A törvény rendelkezése alapján soronkívül kell megadóztatni mind azokat a vállalkozásokat, amelyek üzleti működésüket április hó 1. napjától október hó 31. napjáig terjedő időben folytatják és az év többi részében szünetelnek. Így például kizárólag nyári üzemek, szállodák, pénziók, cirkusok, mutatványos bódék, strandfürdők, sportpályák, bérceplők, aratóvállalatok, azon személy- és áruszállítással foglalkozó autózemek, amelyeknek üzleti működése április-október hónapokra esik. Általában időszaki vállalkozásnak kell tekinteni minden olyan vállalkozást, amely üzleti itevékenységet április 1. és október 31. közötti időben fejt ki. Nem számíthatók az időszaki vállalkozások közé azok, amelyek egész éven át folytatják működésüket, annak ellenére, hogy főjövedelmük az év egy bizonyos részében lebonyolított üzletekből, gyártásból és személyes kereseti tevékenységből származik.

A fentiek értelmében Nagyvárad thj. város adóhivatala felszólítja a fenti rendelkezések alá eső adófizetőket, hogy folyó évi november hó 15-ig általános kereseti adóvallomásaikat a városháza földszint 22—25. számú szobájában feltétlenül adják be, mert ellenkező esetben az adóhivatal alkalmazni fogja a törvényben előírt büntetést. A vallomáshoz szükséges nyomtatványokat a városházán, földszint 21. számú szobájában lehet beszerezni a hivatalos órák alatt. Részletes felvilágosítást ugyancsak a városházán földszint 27. számú szobájában lehet nyerni Nagyvárad, 1941 október 27.

A városi adóhivatal.

Burgonya
 Hagyma, fokhagyma szükségletét idejében szerezze be. A legolcsóbb napi áron szállít
Tóth
 gyümölcs- és zöldségkereskedése
 Nagypiacér.

Földbirtokpolitika Ottományban

A biharmegyei Ottomány községben annak idején a román állam tartalékolta 600 hold elsőosztályú szántóföldet, hogy a szintistza magyar faluba, ahol a kondáson kívül nincs egyetlenegy román se, románokat telepítsen. Mintegy hatvan család földhözjuttatását jelentette volna ez, ami román nemzeti szempontból annál szükségesebbnek látszott, mert Ottomány azok közé a magyar falvak közé tartozik, amelyekben sem fondorlattal, sem erőszakoskodásokkal nem lehetett megtörni a magyar lakosság ellenállását, fajtájához való ragaszkodását, annak ellenére, hogy a földreform során ennek a falunak a lakói román igénylők hiányában, nem részesültek oly mostoha elbánásban, mint más magyar vidékeken. A román állam által kiosztott három holdak nem törték meg az ottományiakat magyar hitükben s kitartottak lelkes magyar vezetőik, egyházuk és felekezeti iskolájuk mellett. Sőt új felekezeti iskolát építettek a megszállás éveiben, amelyből a román állam iskoláigazgató a szülők semmiféle zaklatásával, terrorizálásával sem bírta átcsalogatni a gyerekeket. Karakán magyar falu ez, amely minden gazdasági, társadalmi és közművelődési támogatást megérdemelt.

Nos, a román állam által tartalékolta 600 hold szántóföldet a magyar állam örökölte a felszabadulás után. Természetesnek látszott, hogy a magyar állam ugyanabban a birtokpolitikai szellemben fogja megoldani

ennek a 600 holdnak az ügyét, amelyben ezt a román lényezők elgondolták. Gyorsan össze is állt vagy harmine ottományi magyar, akik boldogan vállalkoztak arra, hogy haszonbérbe vegyék ezt a 600 holdat addig, amíg az állam nincsteleneket nem telepít rá vagy szét nem osztja a falu vagy a környék törpebirtokosai között, amire, — mint feltételezhető — sor fog kerülni.

A község nem kis meglepődésére azonban, még a múlt év őszén, egy esztendőre, két zsidónak adták ki bérbe ezt a földet. A falu fejelemzett lakossága kénytelen-kelletlen tudomásul vette a különös döntést, gondolván, hogy egy év leforgása után sikerül majd jóvátételt ezi az elhamarkodott intézkedést. S mikor az idén sor került a haszonbérleti szerződés megújítására, ismét jelentkeztek az ottományi kisgazdák s helyi vezetők útján minden követ megmozgattak, hogy átvessék a birtokot. De az illetékes lényezők megint nem vették ajánlatukat figyelembe s két pesti úrnak, adták bérbe a 600 holdas állami területet.

A falu lakossága — mint a helyszínen értesültünk, — megütközéssel panaszolta el ezt a sérelmet Patzkó Elemér képviselőnek, aki biharmegyei körútján Ottományban is járt, s úgy tudjuk, hogy Patzkó képviselő levélben értesítette az ottományiakat éri méltánytalanságról Bánffy Dániel földművelésügyi minisztert. (*)

Csütörtökön lesz Huszár Károly temelése

Budapestről jelenti a Magyar Országos Tudósító: Huszár Károly volt miniszterelnök holttestét Mihalovics Zsigmond pápai prélat és a szanatóriumi halottaságyon beszentelték. Azután a holttestet átszállították a Kerepesi-temető halottasházába. Innen csütörtökön szállítják át az OTI Magdolna-úti baleseti kórházába, melynek előcsarnokában ravatalozzák fel. A temetésről az iparügyi minisztérium gondoskodik. A temetési szertartás csütörtökön délelőtt 11 órakor kezdődik. A szertartást Glatzfelder Gyula csanádi megyéspüspök végzi. A kormány nevében Varga József iparügyi miniszter mond beszédet.

A Katolikus Népszövetség megemlékezése Huszár Károlyról

A Magyar Tudósító jelenti: A Katolikus Népszövetség szokásos hétfői előadásán Ijjas Antal író és szerkesztő emlékezett meg Huszár Károly elhunyt volt miniszterelnökről, aki évtizedekkel ezelőtt a Katolikus Népszövetség vezető titkára volt, majd később vezére lett. Ijjas Antal méltatta Huszár Károly közéleti működésének jelentőségét, különösen pedig a magyarországi katolikus mozgalomban áldozatos lélekkel kifejtett tevékenységét. Utána dr. Balassa László író és tanár tartotta meg előadását Katona Józsefről.

Az Egyesült Kereszténypart és az Országos Katolikus Népszövetség részvéttávirata Huszár Károly özvegyéhez

A Magyar Tudósító jelenti: Az Egyesült Kereszténypart elnöke a part egyik legrégebbi tagjának, Huszár Károly volt miniszterelnöknek

elhunyna alkalmából a következő részvéttáviratot intézte özvegyéhez.

„A keresztény politika hátor úttörőjének és vezérének emléke előtt földig hajtva zászlaját a keresztény-párt Kegyelmes Asszonynak mely részvétét fejezi ki. A temetésen részvesz, nagy halottjának koporsójára koszorut helyez és emléket hűségesen megőrzi. Zichy János gróf. elnök”

Az Országos Katolikus Népszövetség részvéttáviratának szövege így hangzik:

„A Katolikus Népszövetség amelynek létrehozásában és naggyátételében Huszár Károlynak elévülhetetlen érdeme van mely megilletődés-el értesült Kegyelmes Asszony férjének elhunytáról. A Katolikus Népszövetség öszinte részvétét fejezi ki és imádkozik felejtéhetlen vezérének lelkiüdvösségéért. Ötörös Lajos, vezérigazgató.”

Mindenszentre koszorukat a legszebb és a legfinomabb kivitelben csak a

SAN REMO

virágüzletben szerezheti be. Rákóczi-út 5 szám. Görög koszoruk 3-tól 15 pengőig.

Honnan kell kérni igazolást azoknak, akik a népszámlálásakor nem tartózkodtak Nagyváradon

(Nagyvárad.) Mivel bejelentési törzslapot a népszámlálás alkalmával csak az alább felsorolt városokban, 1941 február 1-én ott tartózkodó egyének összeírása alkalmával kellett kitölteni, azok, akik 1941 február 1-én tartott népszámlálás alkalmával nem tartózkodtak a város területén, illetve nem itt lettek összeírva és azért nincs bejelentési törzslap igazoló szelvényük, azok az alább felsorolt városok rendőri bejelentő hivatalától kérhetik, amennyiben ott lettek összeírva. Ezek a városok: Kolozsvár, Marosvásárhely, Szatmárnémeti, Bánffihunyad, Beszterce, Csikszereda, Dés, Felsőbánya, Gyergyószentmiklós, Karcag, Kézdivásárhely, Kisujszállás, Máramarossziget, Mezőtúr, Nagybánya, Nagykároly, Nagyszalonta, Sepsiszentgyörgy, Szamosújvár, Szászrégen, Székelyudvarhely, Szilágysomlyó, Túrkeve és Zilah.

Igy pl. aki Budapesten lett összeírva a népszámlálás alkalmával, az nem kérhet bejelentési törzslapot igazoló szelvényt, mivel ilyen Budapesten nem kellett kitölteni.

„Győzelmes és dicsőséges hazatérést!...”

„Pirospötytyös kisasszonyok” a magyar honvédekért!

Néhány hete jelentettük, hogy az Egyetemi Önkéntes Munkaszolgálat főparancsnoka körlevélben hívta fel a hajadonok figyelmét a Főméltóság Asszony érmelegítő mozgalomára. Mint értesültünk, eddig a „Pirospötytyös kisasszonyok” 431 pár érmelegítő juttattak el a főparancsnokság címére. Többen kis jelmondatokat tartalmazó vászondarabkákat is varrtak az érmelegítőbe, amely szeretetüket és elismerésüket fejezi ki. Így például: „Aldjon meg téged az Ur és őrizzen meg téged” — írják. — „Győzedelmes és dicsőséges hazatérést!”, „Isten vezesse győzelemre és óvja a magyar katonát...” Az érmelegítőket piros-fehér-zöld szalaggal kötötték át a főparancsnokságon és valamennyit apró névjeggyel láttak el, amely az Egyetemi Önkéntes Munkaszolgálat Főparancsnokságának címét és a lelkes készítőket nevével tartalmazza. A „pirospötytyös kisasszonyok”-nak ez a munkássága is bizonyítja, hogy a munkatáborok élményiskolája megtanítja a magyar leányokat az igazi összefogásra, együttműködésre a nemzet érdekében és így szükséges és kívánatos, hogy Európa többi államaihoz hasonlóan minél előbb vezessék be a kötelező munkaszolgálat hazánkban is.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a MAGYAR LAPOK-at.

Belvárosi mozgóban
Becsületből elégtelen
 Frank Capra.
 óriási világsikert aratott filmje.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u.
 MA MA
Tilos utakon
 a francia filmgyártás világeseménye.
 Főszerepben: Annie Ducaux, Armand Bernard,
 Carline Lucharie, Raymond Rouleau.

Apollo Filmszínházban kedden bemutató
Örök szerelem
 (Manon Lescaut)
 Zene: Puccini. A nagy áriát: Gigli éneкли.

A Kuria havi 18 pengő nyugdíj helyett 240 pengőt állapított meg

A Magyar Tudósító jelenti: A román megszállás alatt megállapított nyugdíjak miatt igen sok per van folyamatban a bíróságok előtt, amelyekben az érdekelték arra hivatkoznak, hogy a románok a nyugdíjat tévesen állapították meg. Az egyik ilyen perben most hozott igen érdekes döntést a Kuria. Hofbauer Pálné, az Osztrák-Magyar Bank nagyváradi fiókfőnökének özvegye indította a pert. Előadta, hogy férje 1910-től 1917-ig a Nagyváradi Takarékpénztár igazgatója volt és amikor meghalt, a bank 18 pengő nyugdíjat állapított meg havonta részére. Az özvegy azt kérte, hogy részére havi 240 pengő nyugdíjat állapítsanak meg. A nagyváradi járásbíró, majd a törvényszék elutasította a keresetet, a Kuria azonban megállapította, hogy a kereset jogosult és így helyt adott az özvegy keresetének.

Tatarozzák a kolozsvári Mátyás-szobrot

A Magyar Tudósító jelenti: Kolozsvár szobrászati büszkesége Mátyás király szobra, Fadrusz János világhírű alkotása, a megszállás idején megmenekült a pusztulástól. Több mint húsz esztendőn át azonban egyetlen egy filér sem jutott a szobor karbantartására és restaurálására. Keledy Tibor polgármester most utasítást adott, hogy a Mátyás-szobrot hozzák rendbe és Kósa Huba szobrászművészt bízta meg a restaurálási munkálatok elvégzésével. Visszaállítják a nemes harasztú kőből készült talapzatot, kijavítják a bronzalakon a hiányosságokat és a talapzatra kőből kifaragva visszahelyezik a magyar címet és a koronát, amelyet a megszállók annak idején leszedtek, összetörték és román feliratokkal látták el a szobrot. A restaurálási munkálatok körülbelül két hónapot vesznek igénybe és azután a Mátyás-szobor ismét régi szépségében és pompájában tárul a közönség elé.

A francia katolikusok és a bolgár Vörös Kereszt résztvesznek a bolsevizmus elleni harcban

Vichyből jelenti: (B. T.) A francia katolikusok e Janne d'Arc zászlóalj alakítását határozták el a bolsevizmus elleni harcra.

Szófiából jelenti a Stefani: A bolgár Vöröskereszt elhatározta, hogy orvosokból és ápolókból álló csoportot indít a keleti harctérre. (MTI)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Telefon: 19-48 **Casino mozgó** Kat. Körben
 Kedden utoljára: **AZ IFJU EDISON**
 Szerdán bemutató:

Sárga rózsa
 Jókai regénye filmen a CASINOBAN.

GAZDASÁGI ÉLET

Kedvezményes áru cukrot kapnak a méhészek

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület kérésére a földművelésügyi miniszterium öt vagon 4 százalékos humusmentes, homokkal kevert kristálycukrot utalt ki az éhínségben szenvedő méhcsaládok részére. A miniszterium a cukor kiosztásával az Erdélyrészi Méhész Egyesületet bízta meg. Egy méhcsalád

részére a szükség szerint 1-7 kg cukor adható ki, kg-ként 1.10 P árrban.

A cukorigénylést az Erdélyrészi Méhész Egyesületnél (Kolozsvár, Majális-utca 22.) kapható, megrendelő lapokon kell bejelenteni. Megrendelő lapot a postai portó ellenében díjtalanul küld az egyesület.

A motalkó fogyasztásának szabályozása
 Megjelent a miniszteri rendelet végrehajtási utasítása

(Kilencedik közlemény.)

(5) Azoknak a segédmotoros kerékpároknak (5. §) motalkószükségletét amelyek forgalmi rendszámmal ellátva nincsenek és közúti gépjárműadókat sem fizetnek, a 120.000-1937. B. N. számú rendeletben foglalt rendelkezésekkel elrendelt bejelentés szabályszerű megtörténtét tanúsító és a hivatalos bélyegzővel ellátott kerékpárbejelentés másodpéldánya alapján a pénzügyi hatóság az 5 §-ban foglalt rendelkezések szerint állapítja meg és azok részére a megfelelő motalkó-jegyet kiszolgáltatja. A kerékpárbejelentés másodpéldányára, ha pedig arra elegendő hely nincs a hozzáfűzött pótlapra a kiadott motalkó-jegy sorszámát és a kiszolgáltatás napját fel kell jegyezni. Az ilyen módon kiadott motalkó jegyekről illetőleg a bemutatott kerékpárbejelentésekről külön nyilvántartást kell vezetni.

19. §. A motalkó-jegyek szigorúan számadás alá tartozó nyomtatványként kezelendők. E jegyekről mind azok a hatóságok — a rendőrhatóságok kivételével (14. §. (4) bekezdés), amelyek a szóbanlévő jegyek kiszolgáltatását végzik, havonként megfelelő számadást kötelesek vezetni, amelyben a m. kir. állami nyomdától átvelet készletet, a kiszolgáltatott, valamint a fel nem használt jegyek számát kell bejegyezni és ezt a számadást a következő hónap 15. napjáig — a fel nem használt jegyekkel együtt — a m. kir. államnyomda igazgatóságának kell megküldeni.

20. §. A 17., 18. és 19. §-okban foglalt délvideki területekre vonatkozólag az alábbi eltéréssel alkalmazandók:

az illetékes pénzügyi hatóság az említett területeken adózó gépjárművek tulajdonosai (üzembentartói) részére — amennyiben azok magyar

forgalmi rendszámot még nem kaptak — a motalkó-jegyet csak akkor szolgáltatathatja ki, ha a gépjármű tulajdonosa (üzembentartója) vagy annak igazolt megbízottja a gépjármű forgalmi engedélyét a hatóságoknak bemutatja.

21. §. Mindazok a személyek, vagy vállalatok, amelyek az illetékes pénzügyi hatóságoktól olyan gépjármű részére kaptak motalkó-jegyet,

- a) amely már nincs birtokukban;
- b) amely a közúti gépjárművek forgalmának szabályozásáról szóló 41.000-1941. K. K. M. számú rendelet értelmében a közúti forgalomban további intézkedésig nem vehet részt;
- c) amely a közforgalomból, akár önként, akár hatósági kényszer folytán kivonatot;
- d) amely honvédelmi szolgáltatás címén igénybevétele, végül

2. amely nem benzinüzemű gépjármű (Diesel-motor), a motalkó-jegyet kiállító pénzügyi hatóságokhoz a kézbesítés napjától számított nyolc napon belül beszolgáltatni kötelesek. Az ilyen módon beszolgáltatott motalkó-jegyet a pénzügyi hatóság megsemmisíteni s ezt a főkönyvben feljegyezni köteles.

(2) Abban az esetben ha valamely benzinüzemű gépjármű valóságos és jogos üzembentartójában személyében változás áll be (átírás), személyében változik a régi gépjárműtulajdonos a kapott motalkó-jegyet az új tulajdonosnak átadni köteles. Ilyen esetben az új gépjárműtulajdonosok a pénzügyi hatóságtól újabb motalkó-jegy kiadását már nem igényelhetik.

(3) Abban az esetben, ha a gépjármű akár hatósági kényszer folytán, akár önként a forgalomból kivonatot, továbbá ha a gépjármű forgalmi rendszáma megváltozik, a gépjárműtulajdonos (üzembentartó) a

motalkó-jegyet, illetőleg utalványt, a telephely szerint illetékes gépjárműkerületi elsőfokú rendőrhatósághoz a leállításra vonatkozó kérelemmel egyidejűleg bemutatni köteles. A rendőrhatóság az ilyen módon beszolgáltatott motalkó-jegyet, illetőleg utalványt a gépjárműnek a forgalomból való kivonásáról, illetőleg a forgalmi rendszám változásáról szóló értesítéssel egyidejűleg — megsemmisítés és elhelyezésre a főkönyvben való feljegyzésé végett — az illetékes pénzügyi hatóságnak megküldi.

(Folytatjuk.)

Kertgazdálkodási célokra százholdas birtokokat vesz bérbe a Közléleti Szövetkezet

(Nagyvárad.) A városi Közléleti Szövetkezet ebben az évben 100 holdas birtokot bérel a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól. A birtokon jórészt kertgazdálkodás folyik, innét látják el a Napközi Otthonokat a szükséges élelmi cikkekkkel, de a nagyváradi piacra is bőven jut a terményekből. Ezen a birtokon lévő serfésztől is felhasználják, egyezőval a nagyváradi szövetkezet a mai időnek megfelelően igyekszik a lehető legtöbbet önellátást biztosítani.

Ennek a célnak a szolgálatában áll egy másik birtokbérlet is. A szövetkezet ugyanis most a nagyürögdi határban kis tanyás 100 holdas újabb területet bérel. Ha a bérleti szerződés jóváhagyása megtörténik, a régi gazdaságban bővítik a jól bevált és kifizető kertészetet, az állattartáshoz szükséges élelem és magtermelést inkább az új bérleten folytatják. Ugyancsak itt a házfoglalkoztatóhoz szükséges iparinövénytermelését is megpróbálkoznak. Így kender- és lentermelést akar megvalósítani a szövetkezet.

Az Érmelléken gyenge volt a szüret

Szekelyhid. Saját tud. A szüretelést a múlt héten fejezték be az érmelléki szőlőbirtokokon. Értésülésünk szerint az idei szüret általánosan gyenge volt. A csemegeszőlő, ami kevés termés volt, annak is nagyrésze lerohadt, vagy a korán beköszöntött hideg miatt nem ért be tökéletesen. Így az átlagos termésnek csak mintegy 30-40 százalékát érték el a szőlősgazdák. A szőlő azonban minőségileg is megsínylette a mostoha időjárást, úgyhogy a must minőségileg jóval alul maradt az átlagon. A gyenge szüret rendkívül súlyosan érinti az egész Érmelléket, hiszen az elmúlt évben is 100 százalékosan ráfizettek a szőlőre, gazdáinknak pedig igen tekintélyes része kizárólag a szőlő jövedelmére van utalva.

Adámszki-ház

Könyves Kálmán-utca 8.
 2 szobás, előszobás, fürdőszoba felszerelve, üzlettel berendezéssel együtt — azonnal beköltözhető — eladó.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
félre 15, egy óra 2.50 pengő
Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adunk vissza.

November hatodikán 66 biharmegyei és váradai vitézt avatnak. Az Országos Vitézi Szék 66, a visszacsatolt Bihar vármegye területéről és Nagyvárad városából származó egyént talált méltónak a Vitézi Rend tagjai közé való felvételre. Ez egyének eskütétele november 6-án déli 12 órakor fog megtörténni a Bihar vármegye székházának kis tanácstermében, melyre a tekintetes Szerkesztőséget tisztelettel meghívom. Hazafias üdvözléssel: vitéz Báthory-Szűts, ny. vezérőrnagy, szék-kapitány.

NOVEMBER 1-ÉN A NAPKÖZI OTTHONOK JAVÁRA GYŰJTÉST RENDEZNEK NAGYVÁRADON. Nagyvárad. Saját tud. A város vezetősége a volt csonkaországi városok mintájára elhatározta, hogy november elsején utcai gyűjtést rendez a Napközi Otthonok, elsősorban a szegénysorsú gyermekek felruházása céljára.

Pécs polgármestere előadást tart Nagyváradon. Saját tud. Esztérgár Lajos dr. Pécs polgármestere, a magyar szociálpolitika egyik legkiválóbb szakértője november 5-én Nagyváradra érkezik és szociális kérdésekről előadást tart. Utána megismeri a szociális intézményeket, a Közléti Szövetkezet gazdaságait és tanácsokat ad a jövőre vonatkozóan.

A NÉMET SASREND NAGYKERESZTJÉT A CSILLAGGAL ADOMÁNYOZTA HITLER BÉLDY VEZÉRŐRNAGYNAK. Budapest. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Hitler vezér és kancellár vitéz Béldy Alajos vezérőrnagynak a Német Sasrend Nagykeresztjét a Csillaggal adományozta.

Dr. Medvigy Gáborné Hlatky Magit és férje, dr. Medvigy Gábor gyermekeik Gábor és Endre Arkosy Zoltánné Hlatky Magda és férje Arkosy Zoltán, gyermekeik Magda, Kornélia, Katalin és Erzsébet, dr. Hlatky Endre és felesége Kazay Magda, gyermekeik Károly, Zsuzsanna és Sarolta a rokonság nevében is ez uton tudatják, hogy feledhetetlen édesanyjuk, nagyanyjuk és rokonuk

özv. Róthlapi Hlatky Endréné Örléy Kornélia

Budapesten, 1937. május 21-ik napján a Kerepesi temetőben ideiglenesen eltemetett tetemeit Nagyváradra szállítatták és itt a várad-olaszi régi nagytemetőben a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint történő újabb beosztás után 1941. év október hó 29-én, délután 3 órakor temetik el.

Nagyvárad, 1941. okt. 27.

Az Apolló, Belvárosi, Casinó és Korona

mozgósínház értesíti a kedvezményes jegyre jogosultakat, hogy f. év november 1-től az eddig kiadott kedvezményes szelvények érvényüket veszítik és helyette pénztárainknál kapható kedvezményes bérletszelvényt bocsátunk ki, mely egyenként rendelkezésére áll a jogosított tisztviselőknek.

Két új postahivatalt állít fel Nagyváradon a posta. Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy dr. Soós István polgármester azzal a kéréssel fordult a postaigazgatósághoz, hogy szaporítsák a nagyvárad postahivatalok számát, miután a meglévők nem elégségesek a felszaporodott postaforgalom lebonyolítására. Most azután dr. Erdélyi Géza postafőigazgató melegehangú levelei intézett a polgármesterhez, amelyben közli, hogy két új postahivatal felállítását már tervbe is vette a postafőigazgatóság és az erre vonatkozó tárgyalások már folyamatban is vannak. A nehéz lakásviszonyokra való tekintettel azonban már eleve jelezte a postafőigazgató, hogy ebben a tekintetben a polgármester segítségét is igénybe fogja venni.

MEGKEZDIK A BERETTYÓ-HID ÉPÍTÉSÉT BIHARFELEGYHÁZÁN. Nagyvárad. Saját tud. Régióta húzódó terv kerül megvalósításra a megyében. Mint illetékes helyről értesülünk a napokban megkezdődik a biharfélégyházi Berettyó-hid építése. A szükséges építési anyagnak a helyszínre való szállítását már meg is kezdte. A hid építése rendkívül fontos és sürgős, mert a mostani szükségállapot már közepes áradás esetén is könnyen elsodorhatja a Berettyó — ezen a hídon bonyolítják le nemcsak az Érmellék és Nagyvárad közötti, hanem a Szatmár és Nagyvárad közötti országúti forgalmat is. A többszázézer pengő költséget igénylő új betonhidat mintegy fél kilométerrel lejjebb építik a régi hídhoz, mert az új átírt földmunkálatai már elkészültek.

Fásítják Nagyvárad utcáit. Nagyvárad. Saját tud. Dr. Soós István polgármesterhez előterjesztést nyújtott be Urban János városi főkereszt és ebben közli, hogy a városi mérnöki hivattal egyetértésben, Nagyvárad utcáinak fásítását még az ősz folyamán megkezdik. A főkereszt javaslatá szerinti: a Szacsyay utca első részét 20 drb japán akáccal, az utca másik részét 200 drb gömbakáccal, a Beöthy Ödön-utca 260 drb szilfával, a Rimanóczy-utca 100 drb nemes tölgyfával, a Szalárdi-utca 64 drb nemes tölgyfával, a Szilágyi Dezső-utca 160 disz nagyfával, a Hitler Adolf-utca 160 ausztráliai borsófával, a Szaniszló utca 120 drb nemes szilfával, a Kapucinus-utca 100 drb ausztráliai borsófával, a Blaha Lujza-utca 50 drb gömb akáccal, a Ritoók Zsigmond-utca 140 drb nemes juharfával, a gróf Csáky István-utca első részét 560 drb gömbakáccal, másik részét 300 drb jezenváfával, a Torna-utca 60 drb gömb juharfával, Tisza Kálmán-tér 60 drb gömb juharfával, a Szent László-teret 50 drb krími hársfával (a jelenlegi gömbakác helyett), a Fekete Sas felőli oldalon gömb juharfával, az Állatvásártér 300 drb mézeli akáccal ültetnék be.

A BUDAPESTI TÖRVÉNYSZÉK — NAGYVÁRADON TÁRGYAL. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad törvényszékre hivatalos átirat érkezett a budapesti királyi törvényszék elnökségétől, mely szerint f. hó 29-én egy fizetési eszközökkel elkövetett visszaélési bűntügyet, tekintettel a sok tanura, a helyszínen Nagyváradon fog tárgyalni. A nevezett bűntügy Rosenfeld-Fülöp Béla és társai arany-csempészési ügyét foglalja magában s a csempészeket itt tartóztatták le.

CSIKSZEREDÁN KIVÉGEZTEK KÉT BETÖRŐ CIGÁNYT. Csikszeredáról jelenti a MTI: A csikszeredai törvényszék Kalányos Géza és Balázs Rafael cigánylegényeket az elsőtűtítés alatt több csikmegyei községben elkövetett betörés miatt nemrégén kétélállal halálra ítélték. Nem kaptak kegyelmet és így a halálos ítéletet most végrehajtották rajtuk a csikszeredai törvényszék fogháza udvarán.

A KOLOZSVÁRI TUDOMÁNYEGYETEM KÖSZÖNETE. Nagyvárad. Saját tud. A kolozsvári tudományegyetem megnyitása alkalmából dr. Soós István polgármester üdvözlőtáviratot intézett az egyetem rektorához. Erre az üdvözlésre most melegehangú levélben köszönte meg a polgármester üdvözlését Szentpétery Zsigmond rektor.

35 BÁNYÁSZ A FELROBRANT SZÉNBÁNYÁBAN REKEDT. Newyorkból jelenti a NTI: A Kentutay állambeli Owensboard szénbányában robbanás következtében 35 bányász a bánya mélyén rekedt. A kiáramló gázok miatt a mentési munkát nem lehet megkezdeni. (MTI)

ÖNGYILKOS LETT EGY MUNKÁSKÜLI NYOMDÁSZ. Nagyvárad. Saját tud. Kedden reggel 7 órakor Sölyom-utca 4. szám alatti lakásán a fűskamrában felakasztotta magát Prohanka Miklós 52 éves állás nélküli nyomdász. Bücsülelel nem hagyott hátra. Napokkal ezelőtt elvesztett 160 pengője s valószínűleg efeletti elkeseredésében követte el vézetes tettet.

Brassóban este 6 órakor kezdődik a légvédelmi elsőtűtítés. Bukarestből jelenti: (MTI) A brassói katonai parancsnok elrendelte, hogy a teljes elsőtűtítést már délután hat órakor végrehajtsák. Az elsőtűtítés reggel hat óráig tart. Az utcai lámpákat este nyolcig égethetik, de nyolc után ezeket is le kell oltani.

Temetés. Budapesten exhumált özv. dr. Hlatky Endréné temetése szerdán délután 3 órakor lesz a Haller-kápolnából (Erdélyi „Concordia“.)

A Baross Szövetség Nagyvárad és Vidéke Fiókja gyorsíró és gépiró tanfolyam-ot rendez. Tanfolyamvezető Szabó Ferenc okl. gyorsírástanító. A tanfolyam elvégzői állami bizottság előtt vizsgát tesznek. A tanfolyam november 4-én kezdődik. Tandíj havi 20 P. Baross-tagoknak 12 P. Jelentkezés hétköznapiokon d. e. 10-1-ig, d. u. 4-6-ig a Baross Szövetség irodájában Rákóczi-ut 12. III. em,

Kálvin utca 5 szám alá költözött a Külföldiek Ellenőrző Országos Központ nagyvárad kirendeltsége

A Külföldiek Ellenőrző Országos Központi Hatóság nagyvárad kirendeltsége eddigi székhelyéről, a Kereskedelmi Csarnokból (Deák Ferenc-utca 1. sz.) elköltözött a Kálvin-utca 5. szám alá, a 2. számú rendőrségi őrszobába.

ELADTA A RÁBIZOTT BŐRÖNDÖK TARTALMÁT. — LETARTÓZTATTÁK. Nagyvárad. Saját tud. Ignác János 29 éves foglalkozás nélküli csavargó még e hó 19-én megismerkedett egy kocsmában Vasi Mihály nevű egyénnel, aki két bőröndöt bízott rá elszállítás végett. Ignác a bőröndöket nem a megadott címre, hanem egy ismerősének a lakására vitte el, ahol a két bőröndöt felfeszítette, a ruhaneműt kiszedte, 47 pengőért eladta s a pénzt elköltötte. A rendőrség őrizetbe vette s beismerte a tolvajlást. A két bőröndöt Ignác ismerősénél megtalálták, de ez semmit sem tudott a dologról. Ignácot kihallgatása után letartóztatták s átkísérték az ügyészségre.

Hóvíharok Csík megyében. Marosvásárhelyről jelenti: (MTI) Csík megyében az utóbbi napokban hóvíharok dühöngenek. Különösen a táviró és tavbeszélő berendezésekben tettek sok kárt. Sok póna kidült és sok huzal leszakadt. A károk helyreállításán mindenütt dolgoznak. Gyergyószentmiklóson két napja havazik. A várost már vastag hótakaró borítja.

BROOKLINBAN HATEZER HAJÓGYÁRI MUNKÁS SZTRÁJKBA LÉPETT. Brooklinból jelenti: (NTI) Hatezer hajógyári munkás brékövetélesek miatt abbahagyta a munkát. A gyárban 15 hajó vár javításra, köztük több brit hajó. (MTI)

Előadások a katolikus sajtóról. A Katolikus Hölgyek Országos Sajtóegyesülete október 30. és 31-én magas színvonalú előadásokat tart a nagyvárad művelt katolikus közönségnek a katolikus sajtóról, főleg a sajtóapostokodásról. A kiváló előadók közül megemlíjük: P. Polonyi jézustársasági atyát, dr. Bozóky Kálmánét, Bozóky Gyula nyug. vezérkari ezredesét és Vereseghi Nagy Ferencet, akik az Orsolya-zárda nagytermében csütörtökön és pénteken délután 5 órakor tartják meg előadásukat. Belépti-díj nincs; a katolikus sajtó jó barátait szívesen hívja a helybeli katolikus sajtó szakosztálya.

Szolgáltatós gyógyszerárak:

Ezen a héten a következő gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot: Ajtay G. Gyula Mátyás Király gyógyszerára. Szent János-utca 50. Irgalmasrend Gránát-Alma gyógyszerára. Rákóczi-út 27 sz. Gálosi Ferenc Minerva gyógyszerára. Szent László-tér. Szabó Aczél István Hungaria gyógyszerára. Mussolini-tér 4. szám. Németh örökösök Megváltó gyógyszerára Gróf Teleki Pál-utca 55 sz. A gyógyszerárak éjjeli szolgálatát szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Színház-Művészet

Színházi iroda közleményei:

— **Négy asszonyt szeretek.** Kedden este premierbérletben és szerdán este tisztviselőbérletben kerül színre a budapesti Nemzeti Színház óriási sikerű kacagtató vígjátéka, a Négy asszonyt szeretek, amely darab Pesten több mint 200 előadást ért meg. Kozma Andor a darab rendezője. Főszereplői pedig: Moory Lucy, D. Ihász Klára, Kozma Andor és Ross József. A Négy asszonyt szeretek szombaton este is műsoron van.

— **Csütörtökön este olcsó helyárral** a Fiatalság bolondság, operett újdonság van műsoron, Jurik Julcsival, Radnóthy Évával, Kozmával, Bakossal és Solymossal a főszerepekben.

— **Piros bugyelláris.** Csepreghy Ferenc halhatatlan művét, a legmagyarabb népszínművet, a budapesti Nemzeti Színház óriási sikerű felújítását

követi a Szigligeti Színház igazgatósága, amikor Dolly Ferenc rendezésében szintén felújítja ezt a gyönyörű népszínművet. A Piros bugyelláris pénteken és vasárnap este van műsoron.

— **Cigány szerelem olcsó helyárral** kerül vasárnap délután színre. November 3-án, hétfőn este, az Iskolánkülsi Népművelési Bizottság rendezésében Herczeg Ferenc gyönyörű történelmi tárgyú műve, a Hid kerül színre Moory Lucy, Sárma és Dolly játsszák a főszerepeket.

HETI MŰSOR:

Kedd: **Négy asszonyt szeretek.** (Premier bérletben.)

Szerda: **Négy asszonyt szeretek.** Csütörtök: **Fiatalság bolondság** (Olcsó helyárral.)

Pénteken: **Piros bugyelláris.** (Rep-
riz.)

Istvánka a „Nemzeti Bábszínházban”, Budapesten

A színjátszás hamupipókéjéről szól most a krónikás. Hej pedig, hogyha a legősibb színészkedésről beszélünk, akkor a bábuk szereplése a bevezetése az élő játékszínre. De most nem történelmi fejtegetés kell, hanem a mai valóság. Ez pedig azt bizonyítja: lehet a legmagasabb művészetet és legmélyebb bölcselést, tartalmat is nyújtani a tapsot megköszönni nem tudó kis faragványokkal. Lehet, hogyha avatott kéz és mély művészi tudás hozza színre. Itt pedig minden tiszteletet megérdemelt a hivataltól részéről nem méltányolt munka, amivel közel négy évi szakadatlan tervezés, faragás, szindarab-írás, próba, szervezés után Rév István és lelkes barátai a „világot jelentő” deszkára léptek. — Azaz hogy ők nem is léptek, csak bábuk. Ezek az életerőt, jellemet alakító kis élettelenségek. De mily eredeti Rév mester, mikor a paprikajancsikkal sablonos drót-mozgatás helyett — saját szabadalmával — alulról fogott és szem-, száj-végtagok mozgatására berendezett maga-faragta figurákkal adja elő maga tervezte ruhákban a darabot saját költői átültetésében.

Igy már 200-szor adták Podmaniczky-utcai kis ékszerdoboznyi színpadukon, olykor teli házak előtt a legmagyarabb darabot: Toldit. Az eposzból, Arany csodazengésű költeményéből Rév István írt bábos-játékot, s arról meg is emlékeztünk. Voltak rövidebb mesejátékaik is (Aranyzóru bárány, Mátyás király meséje, székely apróságok, végül a könnyesen víg „Baj-var a menyországban”), de ez a dichó-

Faust, ez a magyar uttörés igazán nagyobb visszhangot érdemelne a magyar műbírálok részéről. Írója, rendezője,

Hatósági árjegyzék

Legmagasabb kereskedői áruk a fogyasztók részére

Az ellenőrzés és az esetleges kellemtelenségek elkerülésének megkönnyítésére közöljük a hatóságilag megállapított legmagasabb árakat. Ma a kereskedői árakat hoztuk. Következő számunkban a hentesárak hatósági árjegyzékét közöljük.

Bab fehér szokványos és gyöngybab kg 70, fehér hosszú, lapos, fűrjű bab gömbölyű, hosszu egyszínű színes 72, tarka és vegyesbab 64, lencse nagyszemű 90, középszemű 80, kisszemű 70, borsó sárga feles (hántolt) „Viktória” I. V. jelű 1, zöld, feles, (hántolt) „Express” I. GRE. jelű 84, mák (örölve 20 fillérrel több) 2.30, dióbél csemege (feles) 8, I. rendű 7.70, dió, héjas 1.70, méz kimérve 3.40, adagolva, üvegben, (egyszerűen lezárt, üveg külön) 1 kg-os 3.45, fél kg-os 1.74, negyed kg-os 89, fémpánttal lezárt üvegben 1 kg-os 3.50, fél kg-os 1.78, negyed kg-os 91, savanyított káposzta 24, vöröshagyma I. rendű, makói 30, II. rendű makói 28, I. rendű környéki és helyi termésű 24, fokhagyma I. rendű 80, burgonya nyári rózsza 16, gűlbaba 16, őszi rózsza 15, ella és sárga 14, wolffmann 13, krüger 12, rizs Karolin zárt csomagban 1.94, Japán rizs kimérve RJI jelű 1.32, buzadara (griz) 70, buzaliszt, 0-ás liszt 68, egységes 46, rozsliszt 46, tengeriliszt TL jelű csírátlanitott, malmi őrlésű 32, köménymag dg 06, cukor: kristály 1.08, porcukor 1.11, kocka 1.14, bors fekete szemes dg 10, bors fekete törött, zárt tasakban fél dkg-os 0.6, 2 dkg-os 2.2, szegfűbors szemes 20, s0 kg 40, paprika csemege („csipősségmentes” is) dg-ként 06, 2 dkg-os 16, 5 dkg-os 35, 10 dkg-os 70, 25 dkg-os 1.75, édesnemes és féledes dg-ként 05, 2 dkg-os 14, 5 dkg-os 30, 10 dkg-os 60, 25 dkg-os 1.50, rózsza dg-ként 04, 2 dkg-os 12, 5 dkg-os 25, 10 dkg-os 50, 25 dkg-os 1.25, erős dg-ként

z0je, báb- és ruhatervezője, sőt elkészítője is Rév István. Az örök élet himnuszának mondja a meghívó. Valóban az, a mesebe! kiskirályfi boldogságkeresése, töprengése a lét és nemlét de az öreg nevető (háthorizonton nevető) halállal, az időtlen Idővel és legmezzérőbb jelenete, mikor az örökélet tündérországából szüleihez hazakivánczó ifju csak a királyi palata romjait találja, a rákönyöklő öreg Időapóval. Aztán jön ismét a halál, kitől eddig félt a királyfi s most megbábkól vele, hiszen csak az ő kaszája suhintasára térhet meg szereteteihez. — elhagyott ifju babájához is, — akik az ő elbujdosásán bánkódtak.

Maeterlinck mesejátéka párja ez. Mikor Istvánka királyfi lehajítja fejét a Halál ölébe, alig van valaki a nézőtérben, ki szemét nem törölgeti. A darab szövegét és Kodály-gyűjtésű dalait a kis együttes a bábuk mozgatásával pontosan egyidejűleg adja elő, még pedig ritka művészi hangszínezéssel, benső átéléssel. Hiszen mimika itt nem lehetséges (csak a bábok szeme, ajka mozog), ezért fontos a tökéletes beleélés minden szereplőnél, t. i. a bábok éltető művészeinél. A gyorsan pergő díszletek bármely világszínpadnak becsületére válnának, kapott is néhányszor nyiltszínj tapsot tervezőjük, a tiszta ősi magyar formák szerelmese, kinek nevét érdemes megjegyezni.

Dr. GERGELY PAL

felszámítható költségek mellett az érvényben levő rendeletek alapján alacsonyabban alakul, akkor csak a rendelet szerinti ár érvényesíthető.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Álláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Keresünk három, esetleg kétszobás komfortos lakást november 1-re, lehetőleg a központ környékén. Ügynököt díjazunk. Vegyi és Elelmiszeripari r. t. Mátyás király-u. 80. 630

Keresek mielőbbre 2 szobás lakást, esetleg konyha, vagy fürdőszoba nélkül is, fiatal házaspárnak. Cim a Királyban. 603

Adás-vétel

Férfiruhákat, használtakat legjobban vehet és eladhat Molnár hasznátruha üzletében. Bémer-tér 1. (udvarban). 566

Aranyat briliáns, ezüstöt magas áron veszek. órák, ékszer, javítók Gvenze István ékszerész. Rákóczi ut 19.

Töltőtoll kiváló márkák, nagy választékban, olcsón Simon István könyv-papírüzletben Bémer-tér 5. Tel 26-45.

Háromszobás kertes magánház, alkalmi olcsóáron bankteherrel eladó. Érdeklődés dr Klein, Szalárdi-utca 16. 633

Aranyt, ezüstöt napi áron veszek. Tiszay órák és ékszerész. Nagyvárad, Rákóczi-ut 6.

Zongorát és harmoniumot megvételre keresünk, utóbbit esetleg bérbé. Cim: 25. gyalogezred, Zenetiszt. 637

Briliánsért, régi ékszerért magas árat fizetek. Tarián ékszerész, Rákóczi-ut 8. (Széchenyivel szemben).

UJSAG makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

Allást nyec

Irodistaéányt felveszünk. Ajánlatokat „Jó számoló” jellegre kiadóhivatalhoz. 633

Szükségünk van egy szervezési vezetőre, ez elsőrendű üzletszerző kell legyen, azonkívül több kezdő női és férfi üzletszerzőt is alkalmazunk azonnalra, akiket rövid próbaidő után jó fizetéssel véglegesítünk. Magyar-Hollandi, Rákóczi-út 10 a

Spulnizó lányokat kötőszövő üzembe felveszek. Lorántffy Zs.-u. 3. (v. Nyárfa-utca).

Ügyesen kézimunkázó leányt, kifutónak felveszek. Bodáné, Kossuth-u. 18. 635

Tanuló leányt vagy fiút felveszek. — Propp borbély és fodrász, Gróf Csáky Istvan-utca 71. 634

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** c. elnök kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc** a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körítorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5. szám.

Prenczel Sándor

tükör és üvegcsiszoló

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés
Nagyvárad, Szt. János utca 48.

Telefon: 19-13